

Területtől függően pár szárzúzást követően a fiatal hajtások már kaszálhatók és legeltethetők. Fiatal hajtásait a szürkemarha legeli, valamint a sűrűbb állományokban végzett legeltetés felnyitja az élőhelyeket. Kezelést évi több alkalommal szükséges elvégezni a vegetációs periódusban, míg a legeltetésnél a rendszeres tarra rágatás a kívánatos.

Fehér akác (*Robinia pseudoacacia*)

Eltávolítása természetes élőhelyekről, valamint élőhely-rekonstrukciók alkalmával elsősorban vegyszeres úton lehetséges, csak mechanikai úton általában nem hatékony a beavatkozás. Megfelelő módon és időben végzett glifozát hatóanyagú vegyszeres kezelés eredményes. A fiatalabb, valamint sarj eredetű hajtások pontpermetezése 3-5% koncentrációjú keverékkel végezhető.

Idősebb, vastagabb törzsátmérővel rendelkező egyedek esetén a vegyszert a törzsbe kell juttatni injektálással. Lombhullás előtt, szeptember-októberben, a törzsbe fúrt ferde járatokba 50%-nál töményebb keveréket kell juttatni, majd lezárni a lyukat. Törzsátmérőtől függően 1-4 furat alkalmazására lehet szükség. Vágáslap és friss tuskók kenése optimálisan a vegetációs időn belül lehet hatékony tömény vegyszerrel.

Mirigyes bálványfa

(*Ailanthus altissima*)

Kezelése csak vegyszeres úton lehetséges, mechanikai irtása kivételes sarjadóképessége miatt nem eredményes, épp ellenkezőleg, a bálványfát fokozott sarjképzésre ösztönzi. Glifozátos kezelése is általában több évet vesz igénybe. A fiatal egyedek és sarjhajtásait 3-5 %-os töménységű oldat pontpermetezésével lehet visszaszorítani, a kezelést vegetációs időben és akár 2-3 alkalommal ismételve szükséges elvégezni. Idősebb tövek törzsének kéregsebzéses kenése hatékony módszer, ebben az esetben a vegyszert 50%-nál nagyobb koncentrációban kell alkalmazni lombhullás előtt, augusztus-szeptember időszakban. Idős, magtermő egyedek kezelésére a törzs fúrása és injektálása a leghatékonyabb módszer. Átmérőtől függően több ferde furatot kell készíteni, a minimum 50%-ig hígított vegyszer injektálása után a furatokat le kell zárni. A kezelés ideális időpontja augusztus vége-szeptember. Amennyiben újra sarjadás tapasztalható, a kezelést meg kell ismételni.

A LIFE IP GRASSLAND-HU
(LIFE17 IPE/HU/000018) projekt az Európai Unió LIFE Programjának támogatásával valósul meg.

**Kiskunsági
Nemzeti Park**

GRASSLANDHU

Kiadja: Kiskunsági Nemzeti Park Igazgatóság
6000 Kecskemét, Liszt Ferenc u. 19.
Tel.: +36 76/482-611, e-mail: titkarsag@knp.hu
www.knp.hu, www.facebook.com/KiskunsagiNemzetiPark
Grafika: Szűcs Ferenc
Fotók: Agócs Péter, Kiss-Czakó Imre, Kolon-tavi archívum,
KNP archívum
Rajzok: Danyik Tibor
A pannon gyepek és kapcsolódó élőhelyek hosszú távú megőrzése az Országos Natura 2000 Priorizált Intézkedési Terv stratégiai intézkedéseinek megvalósításával
(LIFE17 IPE/HU/000018)
www.grasslandlifeip.hu, fb.com/grasslandlifeip
2021.

IDEGENHONOS INVÁZIÓS FAJOK

Hazánk növény- és állatvilága számos olyan fajjal gyarapodott, amelyek természetes elterjedési területe nem Magyarország vagy tágabb értelemben a Kárpát-medence. Ezen fajokat gyűjtőnéven idegenhonos fajoknak nevezük. Közös tulajdonságuk, hogy megjelenésükben nem természetes folyamatok játszottak szerepet, hanem emberi tevékenység segítségével jutottak el új otthonukba. A globális kereskedelem fejlődésével, a fogyasztó szokások változásával és az egyének ökológiai lábnyomának növekedésével párhuzamosan a hazánkba érkező nem őshonos fajok száma is fokozatosan emelkedik.

Nem minden jövevény képes tartósan megtelepedni új élőhelyén. Abban az esetben, ha adott faj sikerrel megvetette a lábát, még nem feltétlen jelenti hogy problématorrá válik. Bizonyos esetekben azonban gyors ütemű és nagy kiterjedésű térhódításba kezd, azaz inváziós vagy más néven özönfaj lesz belőle.

Természetes életközösségekbe benyomulva és dominánssá válva egy özönfaj is képes alapjaiban megváltoztatni a közösség egészét. Ez a változás minden esetben kedvezőtlen természetvédelmi megítélésű, hiszen a dominancia-viszonyok átrendeződésével az érzékenyebb fajok kiszorulhatnak, rosszabb esetben a teljes közösség diverzitásának drasztikus csökkenése következik be.

A NATURA 2000 gyepterületek fenntartásáról és földhasználatának szabályairól szóló 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet is kitér a közösségi jelentőségű fajokat, valamint közösségi jelentőségű természetes élőhely-típusokat veszélyeztető inváziós és termőhely-idegen növényfajok kezelésére." 5. § (2) Az inváziós és termőhely-idegen növényfajok megtelepedését és terjedését meg kell akadályozni, állományuk visszaszorításáról gondoskodni kell..."

A bálványfások szerkezet nélküli, rendkívül fajszegény állományok

A Natura 2000 területeken előforduló közösségi jelentőségű fajokat és élőhelyeket veszélyeztető lágyszárú és fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok

1. Fásszárú inváziós és termőhely-idegen növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
akác	<i>Robinia pseudo-acacia</i>
amerikai kőris	<i>Fraxinus americana</i>
bálványfa	<i>Ailanthus altissima</i>
keskenylevelű ezüsthfa	<i>Elaeagnus angustifolia</i>
fekete fenyő	<i>Pinus nigra</i>
erdei fenyő	<i>Pinus sylvestris</i>
gyalogakác	<i>Amorpha fruticosa</i>
kései meggy	<i>Prunus serotina</i>
zöld juhar	<i>Acer negundo</i>

2. Lágyszárú inváziós növényfajok:

Magyar név	Tudományos név
alkörmös	<i>Phytolacca americana</i>
japánkeserűfű fajok	<i>Fallopia spp.</i>
kanadai aranyvessző	<i>Solidago canadensis</i>
magas aranyvessző	<i>Solidago gigantea</i>
parlagfű	<i>Ambrosia artemisifolia</i>
selyemkóró	<i>Asclepias syriaca</i>
süntők	<i>Echinocystis lobata</i>

A növényvédelmi tevékenységről szóló 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet is rendelkezik egyes inváziós fajokról, amelyek esetében a földhasználó és a termelő köteles védekezni, például selyemkóró (*Asclepias syriaca*) ellen.

Gyomirtószerek használata esetén figyelemmel kell lenni a védett területeken való alkalmazásuk jogi szabályaira, valamint a vegyszerhasználat engedélyezési eljárásaira. A 43/2010. (IV. 23.) FVM rendelet 12. § (2) szerint növényvédelmi tevékenység során növényvédő szer nem kerülhet a kezelendő területen kívül más területre, valamint a 269/2007. (X. 18.) Korm. rendelet értelmében valamely inváziós vagy termőhely-idegen növényfaj ellen pontos, cseppmentes és célirányos vegyszer-kijuttatást kell alkalmazni.

A gyökfőbe fűrt lyukakba gyomirtó szert öntve szelektíven kezelhetők az inváziós fajok

Gyepkekre fokozottan veszélyt jelentő özönnövények és kezelésük:

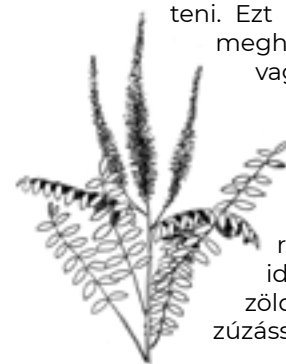
Közönséges selyemkóró (*Asclepias syriaca*)

Vegetatív úton jól és kitartóan sarjad, ezért a vegyszermentes, mechanikai visszaszorítása nem eredményes, hajtásinak sérülése esetén a növény leg többször még intenzívebb sarjképzéssel reagál. Adott területen állományainak visszaszorítása és kiirtása eredményesen csak glifozát tartalmú gyomirtó szer 3-5%-os koncentrációjával lehetséges. A vegyszeres kezelést hosszabb ideig, minimum 3 évig szükséges végezni. A kezeléseket évente két alkalommal szükséges elvégezni; az elsőt még a virágzást megelőzően, a másodikat a kisarjadt hajtások nagyságától függően augusztus-október közötti időszakban. Vegyszer kijuttatása pontpermetezéssel vagy a levelek kenésével valósítható meg.

Magas aranyvessző (*Solidago gigantea*) és kanadai aranyvessző (*Solidago canadensis*)

Visszaszorításának leghatékonyabb eszköze a vegyszeres kezelés, ez azonban csak kisebb állományok pontpermetezése során javasolt. Általánosan bevett kezelési gyakorlat a kaszálás és a szarvasmarhával történő legeltetés, illetve ezek kombinációja. Idős, homogén állományok esetén szükséges legalább egy alkalommal szárzúzást vagy tisztító kaszálást végezni és a kaszálékot eltávolítani. Kaszálással történő kezelés esetén az évi egy alkalom nem elégséges, hogy érdemben csökkentse az aranyvessző borítását. Ideális az évente 2-3 alkalommal végzett kaszálás, ahol az első kezelést a fővirágzás elé szükséges időzíteni. Ezt követően a tövek 30 centimétert meghaladó magassága után ismétélhető vagy kiváltható legeltetéssel.

Cserjés gyalogakác (*Amorpha fruticosa*)

Erős tősarjképző tulajdonsága ellenére vegyszermentes visszaszorítása lehetséges. A már záródott, idős állományok nagy mennyiségű zöld tömegétől a téli időszakban szárzúzással szabadulhatunk meg.